

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ПРОТОКОЛ № 2

Засідання робочої (проектної) групи в рамках «Проектування та оновлення освітніх програм» зі спеціальності 101 «Екологія»
від 27.02.2020 р.

ПРИСУТНІ: *робоча (проектна) група спеціальності 101 «Екологія»* – Скляр В.Г. - голова засідання, доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри екології та ботаніки; Коваленко І.М. доктор біологічних наук, професор, декан факультету агротехнологій та природокористування (гарант програми); Кирильчук Катерина Сергіївна – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та ботаніки; Клименко Ганна Олександрівна – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та ботаніки.

стейкхолдери від академічної спільноти – Жатова Г.О. – кандидат сільськогосподарських наук, професор кафедри; Онопрієнко В.П. – доктор педагогічних наук, професор кафедри екології та ботаніки; Баштовий М.Г. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та ботаніки; Бондарєва Л.М. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та ботаніки; Тихонова О.М. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та ботаніки; Скляр Ю.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри; Зубцова І.В. – асистент кафедри екології та ботаніки; Пеньковська Л.В. – аспірант кафедри екології та ботаніки; Клименко Г.О. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та ботаніки; Вакал А.П. – кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної біології та екології Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка.

стейкхолдери від здобувачів другого рівня вищої освіти – Трофименко Д., Коплик Я.

стейкхолдери від здобувачів першого рівня вищої освіти – Биваліна В., Євтушенко Є., Мурка І., Шимко В., Однобоков С., Захожа С., Пяткіна О., Говенько Я., Мельнік Ю., Дудченко К.

стейкхолдери від роботодавців – Кубраков С. В. – директор національного природного парку «Деснянсько-Старогутський»; Вертель Г.І. – представник дирекції природного заповідника «Михайлівська цілина»; Уваров О. М. – в.о. начальника державної екологічної інспекції у Сумській області; Стрижак А.О. – заступник директора КЗ СОР «РЛП "Сеймський"»; Яковенко О. В. – в.о. директора Гетьманського національного природного парку.

стейкхолдери від адміністрації СНАУ – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, заступник декана з навчальної роботи факультету агротехнологій та природокористування Крючко Л.В., кандидат економічних наук, завідувач відділу якості СНАУ Скляр І.Д.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Вступне слово декана факультету агротехнологій та природокористування КОВАЛЕНКА І. М.
2. Сучасні вимоги до підготовки фахівців відповідно до Закону України «Про вищу освіту України» (СКЛЯР І.Д.)
3. Системний підхід при підготовці фахівця першого, другого та третього рівнів вищої освіти зі спеціальності 101 «Екологія» (КОВАЛЕНКО І.М.)
4. Обговорення за круглим столом з присутніми стейкхолдерами вимог виробництва до моделі фахівця зі спеціальності 101 «Екологія».
5. Ухвалення рішень щодо формування моделі фахівця, освітніх програм та нових навчальних планів зі спеціальності 101 «Екологія».

Скляр І.Д. зазначила, що відповідно до нового Закону України «Про вищу освіту України» заклади вищої освіти мають самостійно розробляти модель фахівця та розробляти навчальні плани на основі освітньо-професійних та освітньо-наукових програм зі спеціальності з урахуванням потреб і вимог стейкхолдерів. Нарада, яка проходить зараз, спрямована саме на реалізацію зазначеної вимоги.

Коваленко І.М. ознайомив присутніх з проектом моделі фахівця, структурно-логічною схемою освітніх програм та навчальними планами зі спеціальності 101 «Екологія» трьох рівнів підготовки здобувачів вищої освіти.

Далі за планом засідання відбувся розгляд та обговорення всіх питань щодо визначення вимог до моделі підготовки фахівців за спеціальністю 101 «Екологія» трьох рівнів навчання здобувачів вищої освіти, в якому приймали участь всі присутні на засіданні. Ретельно розглянуто проекти освітніх, освітньо-наукових програм спеціальності, навчальні плани та кожна дисципліна в них.

В ОБГОВОРЕННІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ: Кубраков С.В., Яковенко О.В., Вертель Г.І., Уваров О.М., Стрижак А.О., Вакал А.П., Однобоков С., Говенько Я., Пяткина О., Скляр В.Г.

Кубраков С.В. відзначив, що у Сумському НАУ підготовка фахівців за спеціальністю «Екологія» здійснюється на високому рівні. Багато співробітників національного природного парку «Деснянсько-Старогутський» є випускниками СНАУ. На тепер у національному парку сформована матеріально-технічна база, яка дозволяє успішно проводити на базі НПП різноманітні навчальні практики. Було запропоновано частіше використовувати національний парк «Деснянсько-Старогутський» у якості бази для проведення як літніх навчальних практик, так і виробничих. Було відзначено, що у сучасних умовах усе більшої актуальності набуває володіння фахівцями-екологами ГІС-технологіями. Висунута пропозиція розпочинати вивчення здобувачами спеціальності «Екологія» ГІС-технологій ще з першого курсу ОС «Бакалавр». Було наголошено, що важливою складовою підготовки фахівців є написання здобувачами кваліфікаційних робіт. Однак, як свідчить спілкування із випускниками-магістрами заочного відділення, підготовка ними дипломних робіт не завжди є доцільною. Для більшості із таких випускників освіта за спеціальністю «Екологія» є другою вищою, а самі здобувачі працюють за фахом і володіють знаннями та навичками, на набуття яких орієнтована магістерська робота.

Яковенко О.В. відзначив, що Гетьманський НПП є установою яка активно розвивається. У ній щорічно готується Літопис природи. На тепер відбуваються роботи, спрямовані на підготовку до оновленого видання «Проекту організації території». Забезпечення усіх цих видів робіт відбувається за активної участі фахівців-екологів. Залучатися до цієї роботи можуть студенти, аспіранти та науковці СНАУ. Організація, зміст, структура навчання здобувачів-екологів у Сумському НАУ здійснюється із дотриманням загально визначених вимог на високому методичному та науковому рівні. У подальшому при організації навчального процесу необхідно більшу увагу приділити оволодінню студентами ГІС-технологіями, а також навичками здійснення оцінки впливу на довкілля.

Представник природного заповідника «Михайлівська цілина» **Вертель Г.І.** звернула увагу присутніх на необхідність приділяти більшу увагу практичній підготовці студентів. Зокрема, відзначила важливість проведення навчальних практик із таких дисциплін як «Біологія», «Загальна екологія», «Моніторинг навколишнього середовища». При організації таких практик деякі заняття і у подальшому можуть проводитися в умовах «Михайлівської цілини» або на територіях, прилеглих до неї.

В.о. начальника Державної екологічної інспекції **Уваров О.М.** відзначив, що у сучасних умовах для випускників усіх рівнів підготовки вищої освіти

особливої значущості набувають універсальні навички: здатність креативно мислити й управляти часом, навички комунікації, керування проектами, командоутворення. Тому потрібно приділяти більше уваги формуванню у студентів універсальних навичок (Soft skills). Окрім того, необхідно оптимізувати підсумкову форму державної атестації у студентів заочної форми навчання ОС «Магістр».

Стрижак А.О. звернув увагу на те, що установи природно-заповідного фонду зазвичай разом із природоохоронною діяльністю, забезпечують і відпочинок населення та еколого-просвітницьку роботу. Тому було б добре, якби екологи розумілися не лише суто у фахових питаннях, а й на загальних засадах організації туризму.

Вакал А.П. зазначив, що унікальність діяльності кафедри екології та ботаніки полягає у успішному функціонуванні на її базі наукової школи популяційної екології рослин. Її науковці мають вагомі досягнення у сфері комплексного популяційного аналізу. Усі ці напрацювання варто враховувати і при організації підготовки здобувачів-екологів, зокрема при формуванні змісту освітніх компонент.

Однобоков С. підтримав складені проекти освітніх програм та навчальні плани, відзначивши їх збалансованість відповідно до вимог із підготовки фахівця-еколога. Він подякував директорам природоохоронних установ за те, що студентам Сумського НАУ надаються широкі можливості проведення занять та практик на їхній базі.

Говенько Я. звернула увагу на доцільність збільшення загального обсягу навчальних годин із дисципліни «Заповідна справа», що сприятиме поглибленню здобувачами знань та навичок проектування, створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Пяткина О. позитивно оцінила усі пропозиції щодо Освітніх програм та навчальних планів для студентів спеціальності «Екологія» і разом з тим відзначила зацікавленість студентів у отриманні знань та навичок, спрямованих на набуття вмінь із оцінювання та нормування антропогенних навантажень на довкілля, чому також може сприяти збільшення загальної кількості годин із дисципліни «Нормування антропогенних навантажень».

Скляр В.Г. відзначила, що в розроблених та представлених на нараду матеріалах, репрезентована стратегія і тактика підготовки у СНАУ

конкурентоспроможного фахівця у галузі «Природничих наук» всіх рівнів вищої освіти. Висловлено прохання до всіх присутніх – допомогти удосконалити ці основоположні документи, насамперед освітньо-професійні та освітньо-наукові програми. Висунуті пропозиції також будуть враховані при розробці навчальних планів та робочих програм навчальних дисциплін (силабусів). Акцентовано, що на тепер актуальними питаннями щодо поліпшення якості підготовки фахівців-екологів є збільшення можливостей із залучення до проведення занять провідних вітчизняних і зарубіжних фахівців-екологів та природоохоронців, а також розширення спеціалізованої аудиторної бази, задіяної у навчальному процесі усіх рівнів вищої освіти. Також було відзначено, що обговорення змісту і структури Освітньої програми окремо було здійснено у режимі консультування із провідними науковцями Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного (д.б.н. Дубиною Д.В., к.б.н. Коротченко І.А. та ін.). Зазначені науковці, які Вакал А.П., акцентували увагу на тому, що кафедра екології та ботаніки СНАУ має працювати над подальшим забезпеченням функціонування наукової школи популяційної екології та здійсненням імплементації результатів комплексного популяційного аналізу в освітній процес здобувачів-екологів.

ВИРІШИЛИ:

1. Врахувати пропозиції та побажання, висвітлені стейкхолдерами під час засідання робочої (проектної) групи в рамках «Проектування та оновлення освітніх програм» зі спеціальності 101 «Екологія».

2. Представникам стейкхолдерів надати свої пропозиції до робочих навчальних програм (силабусів) дисциплін навчального плану першого-третього рівнів підготовки здобувачів вищої освіти щодо необхідних знань та умінь майбутніх фахівців зі спеціальності 101 «Екологія».

3. Продовжити практику таких засідань у подальшому та вносити корективи до розробленої моделі фахівця та освітніх програм, навчальних планів, тощо зі спеціальності «Екологія» з урахуванням сучасних потреб стейкхолдерів.

**Доктор біологічних наук, професор,
декан факультету агротехнологій
та природокористування
(гарант програми)**

**Доктор біологічних наук,
професор, завідувач кафедри
екології та ботаніки**

I.M.Коваленко

В.Г. Скляр

в.о. начальника державної екологічної
інспекції у Сумській області

О.М. Уваров

Директор національного природного парку
«Деснянсько-Старогутський»

С.В. Кубраков

Директор природного заповідника
«Михайлівська цілина»

Г.І. Дудченко

Директор КЗ СОР "РЛП "Сеймський»

М.М. Коняєва

в.о. директора Гетьманського
національного природного парку

О.В. Яковенко

Кандидат економічних наук,
завідувач відділу якості СНАУ

І.Д.Скляр